ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Маҳмадизода Абдураҳмон Маҳмадӣ дар мавзуи «Шароитҳои ташкилӣ-педагогии рушди ҳамкории муассисаи таълимӣ ва оила дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 — Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Мубрамии мавзуи таҳқиқ. Дар марҳилаи имрӯзаи таҳаввулоти соҳаи маориф, ки омӯзиш бар пояи салоҳиятҳо равона шудааст, масъалаи ҳамкории муассир миёни муассисаҳои таълимӣ ва оила аҳаммияти махсус пайдо намудааст. Раванди таълиму тарбия дар зинаи ибтидоии таҳсилот на танҳо вазифаи омӯзгорон, балки масъулияти муштараки волидайн низ мебошад. Таъсири муҳити оилавӣ ва иштироки фаъолияти волидайн дар таълиму тарбияи кӯдак метавонад заминаи мустаҳками рушди салоҳиятҳои таълимии хонандагон гардад.

Салоҳиятҳои таълимӣ ҳамчун маҷмуи дониш, малака, маҳорат ва муносибатҳое фаҳмида мешавад, ки хонандагон бояд барои ҳалли масъалаҳои гуногуни ҳаётӣ ва таҳсилотӣ аз худ намоянд. Маҳз дар синфҳои ибтидоӣ асосҳои ин салоҳиятҳо гузошта мешаванд. Дар ин раванд нақши оила ҳамчун муҳити аввалини иҷтимоӣ ва тарбиявии кӯдак нақши калидӣ маҳсуб мешавад.

Тарбияи насли наврас масъалаи ҳалталаби ҷомеаи имрӯза маҳсуб меёбад. Хонанда ҳам дар муҳити муассисаи таълимӣ ва ҳам берун аз он рушд мекунад. Вазифаи муҳими муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ фаро гирифтани хонандагон бо донишҳои нав мебошад. Унвонҷӯ қайд кардааст, ки мушкилоти моддӣ ва психологии оилаи тоҷик ба пайдоиши мушкилоти тамоман нав, ки қаблан ғайри муқаррарӣ ва таълимӣ буданд, оварда расониданд. Набзи муосири ҳаёт, баланд шудани сатҳи низоъ дар муносибатҳои оилавӣ, афзоиши шуғли падару модарон ва сатҳи пасти салоҳияти падару модар вижагии муносибатҳои кӯдакону падару модаронро ба таври назаррас таҳриф мекунад. Ин дар ба расмият даровардани иртиботи падару модар бо кӯдак, аз байн рафтани шаклҳои муштараки фаъолият ва истироҳат, набудани муносибатҳои шавқовар ва бодиққат бо ҳамдигар зоҳир мешавад, ки аксар вақт боиси ташаккули худбинии номуносиб дар кӯдак, худбоварӣ, пайдоиши шаклҳои манфии худшиносӣ ва дар ҳолатҳои шадид мегардад, дар беэътиноии педагогии кӯдак, ақибмондагии ақлӣ, зуҳуроти асотсиалӣ дар рафтор ва ғайра зоҳир мешавад.

Дар зери таъсири омилҳои сершумори ҳаяҷону изтироб, оила аксар вақт вазифаи иҷтимоии худро иҷро намекунад, ҳифзи кӯдаконро кафолат намедиҳад ва аъзои оила баъзан ба саломатии ҷисмонӣ ва рӯҳии ӯ зарар мерасонанд. Бисёре аз кӯдакон дар оила дар маҳрумияти иҷтимоӣ ва равонӣ зиндагӣ мекунанд, аз ҷониби падару модарон дастгирии психологӣ эҳсос карда мешаванд, ки аз ҷиҳати иҷтимоӣ ва педагогӣ маҳруманд.

Ҳамин тариқ, коркарди амсилаҳои муосири ҳамкориҳои самарабахши оила ва муассисаи таълимӣ, таҳлили вазъи иҷтимоию педагогии имрӯза,

таҷрибаи кори психологӣ ва педагогӣ бо падару модарон, ҷамъоварии маълумоти илмию таҳқиқотӣ ва таҳлили онҳоро талаб мекунад.

Навгонии илмии таҳқиқот. Унвонҷӯ дар натиҷаи коркарди мавзуи кори илмӣ ба заминагузории якчанд навгониҳои илмӣ дар таҳқиқот муваффақ гардидааст. Унвонҷӯ навгониҳои зерини таҳқиқотро пешниҳод мекунад:

- проблемаи фаъолияти самарабахши таълимиву тарбиявии оила дар назария ва амалияи муосири педагогӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор дода шудаанд;

- мундариҷа ва сохтори мафҳуми салоҳияти падару модар ҳамчун қувваи пешбарандаи ҳамкориҳои оила ва муассисаи таълимӣ ошкор карда шудаанд;

- шароитҳои ташкилӣ оид ба амсиласозии ҳамкории оила ва муассисаи таълимӣ дар таълиму тарбияи муосир муайян ва мавриди озмоиш қарор дода шудаанд;

- ҷузъҳои асосӣ ва меъёрҳою нишондиҳандаҳои фаъолият дар раванди амсиласозии ҳамкории оила ва муассисаи таълимӣ дар таҳсилоти ибтидоии муосир муқараррар карда шудаанд;

- раванди амсиласозии ҳамкории самарабахши оила ва муассисаи таълимӣ тавсиф гардидааст;

- амсилаи ҳамкории муассисаи таълимӣ ва оила коркард ва мавриди озмоиш қарор дода шуда, самаранокии он дар таҳсилоти ибтидоии муосир собит карда шудааст.

Асоснокӣ ва мўътамад будани натиҷаҳои таҳқиқот тавассути услуби муносибати бонизом, контсепсияи илмии ташхиси педагогӣ, такя намудан ба услуби таҳқиқоти назариявӣ ва даврӣ (эмпирикӣ), инчунин натиҷаҳои кори таҷрибавию озмоишӣ, тасдиқи мафҳумҳои дар фарзия баёнгардида, маҷмуи услубҳои, ба ҳар як марҳилаи таҳқиқот мувофиқ, таҷрибаи шахсии кори муаллиф ба сифати омӯзгор, таъмин карда мешавад.

Ҳамчунин эътимоднокӣ ва самаранокии рисолаи илмиро натиҷаҳои тадқиқот, тамоюл ба корҳои назариявӣ дар рушди ҳамкории муассисаи таълимӣ ва оила дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ ва усулҳое, ки дар таҳқиқот истифода шудаанд, натиҷаҳои озмоишӣ педагогӣ, ҳузури шахсии муаллиф дар гирифтани натиҷаҳои илмӣ, ки дар диссертатсия нишон дода шудаанд исбот гардидааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот аз он иборат аст, ки: дар рушди ҳамкории муассисаи таълимӣ ва оила дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ асосноккунии маҳсулнокии ҳаллу фасли масъала доир ба рушди фаъолияти маърифатӣ дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ аз мавқеи муносибатҳои низомию фаъолиятӣ, шахсиятӣ ва салоҳиятнокӣ гузаронид шуд. Ғояҳои тарбияи оилавӣ, муқаррарот дар бораи нақши пешбари оила дар рушди кўдак, ҷанбаҳои назариявии ҳамкории психологӣ ва педагогӣ, мафҳумҳои фаъолияти педагогӣ дар раванди инноватсионии таълим, таҳқиқот оид ба табиат ва вазифаҳои тарбияи оилавӣ ва ҳаллу фасли онҳо таҳлил гардид.

Аҳамияти амалии таҳқиқотро унвонҷӯ аз асоснoксозии таҳияи тарзу воситаҳои ташхисӣ барои муайян кардани мавҷудият ва сатҳи салоҳияти падару модарон, таҳияи тавсияҳо оид ба истифодаи амсилаи ҳамкории самарабахш

байни оила ва муассисаи таълимӣ дар таҳсилоти ибтидоии муосир, озмоиш ва ҷорӣ намудани барномаи ҳамкориҳои самарабахши оила ва муассисаи таълимӣ иборат медонад.

Мавод ва натиҷаҳои таҳқиқоти баанҷомрасонидаи унвонҷӯро дар амалияи кор бо падару модарони хонандагон дар зинаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ метавон самаранок истифода бурд. Натиҷаҳои аз ҷониби унвонҷӯ бадастомада имкон медиҳанд дар бораи ихтисоснокии баланди муаллиф хулоса баровард, ки қобил аст маълумоти ибтидоиро мавриди таҳлил қарор дода, натиҷаҳои бадастомадаро дар кори худ истифода барад.

Автореферат ва интишорот мухтавои рисоларо пурра инъикос менамоянд.

Муқаррароти асосии рисолаи диссертатсионӣ дар маводи нашрияҳои муаллиф дар шакли мақолаҳо ва фишурдаҳои илмӣ дар конференсияҳои илмию амалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтаанд. Аз ҷумлаи онҳо, 10 мақола дар нашрияҳои сабти КОА – и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба чоп расидаанд.

Тартиб ва танзими автореферати диссертатсияи унвонҷӯ ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра мутобиқ буда, диссертатсияи Маҳмадизода Абдураҳмон Маҳмадӣ дар мавзуи «Шароитҳои ташкилӣ-педагогии рушди ҳамкории муассисаи таълимӣ ва оила дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 — Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот кори баанҷомрасидаи илмию таҳқиқотӣ буда, ба талаботи КОА – и назди Президенти Ҷумҳурии мутобиқат мекунад.

Директори Маркази ҷумҳуриявии
таълимию методии назди Вазорати маориф
ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Каримзода Ш.

« 18 » июни соли 2025

Имзои Каримзода Ш. – ро тасдиқ мекунам

Мудири ШК Маркази ҷумҳуриявии
таълимию методии назди Вазорати маориф
ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷамшед Ҷ

Маълумот барои тамос:
Суроға: 734053, ҶТ, ш. Душанбе, к. А. Дониш, 50.

Тел.: (+992) 372 22 1902